

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z wniosku R. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w P.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 czerwca 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 kwietnia 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 27 kwietnia 2020 r. w sprawie III AUa (...) oddalił apelację odwołującej się R. K. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 6 listopada 2019 r. w sprawie VIII U (...) oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w P. z dnia 10 sierpnia 2016 r. odmawiającej przyznania jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Odwołująca zaskarżyła powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie: (-) art. 6 ust. 1 punkt 6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1205 ze zm., dalej jako „ustawa wypadkowa”), przez wadliwą wykładnię i przyjęcie, że skarżąca nie jest w żadnym stopniu niezdolna do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z

dnia 27 czerwca 1986 r. oraz, że warunkiem zaistnienia niezdolności do pracy jest związek przyczynowy wyłącznie pomiędzy wypadkiem a powstaniem niezdolności do pracy, podczas gdy prawidłowa wykładnia tej normy prawnej powinna prowadzić do przyjęcia, iż przesłankę niezdolności do pracy z powodu wypadku przy pracy mogą także stanowić okoliczności, że wypadek przy pracy był istotną, choć nie wyłączną przyczyną powstania aktualnej niezdolności do pracy, jak również gdy następstwa wypadku przy pracy były istotną przyczyną dalszych zdarzeń, które doprowadziły do pogorszenia stanu zdrowia i niezdolności do pracy skarżącej; (-) art. 17 ust. 4 ustawy wypadkowej przez niezastosowanie; (-) art. 12 ust. 1 i 3 w związku z art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm.), przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż niezdolność do kontynuowania dotychczasowego zatrudnienia nie jest wystarczającą przesłanką nabycia prawa do renty, jeżeli wiek, poziom wykształcenia i predyspozycje psychofizyczne usprawiedliwiają rokowania, że mimo upośledzenia sprawności organizmu możliwe jest podjęcie innej pracy w tym samym zawodzie lub po przekwalifikowaniu - podczas gdy z prawidłowej wykładni tych przepisów wynika, że niezdolnym do pracy jest osoba, która utraciła możliwość wykonywania pracy zgodnej ze zdobytymi wcześniej umiejętnościami i doświadczeniem (kwalifikacje rzeczywiste), które w wypadku skarżącej obejmują doświadczenie wyłącznie w pracy na stanowiskach związanych z długotrwałym przebywaniem w pozycji stojącej (bufetowa, pracownik socjalny); (-) art. 235² § 1 w związku z art. 227 k.p.c., przez oddalenie wniosków dowodowych zawnioskowanych przez skarżącą, podczas gdy dotyczyły one okoliczności mających istotne znaczenie dla sprawy i służyły wykazaniu, iż naruszenie sprawności organizmu spowodowane wypadkiem przy pracy z dnia 27 czerwca 1986 r. ujawniło u skarżącej przewlekły zespół bólowy uniemożliwiający normalne funkcjonowanie; (-) art. 233 § 1 k.p.c. przez bezzasadne przekroczenie granic oceny dowodów przez zaaprobowanie odrębnych opinii biegłych wbrew treści postanowienia sądu o przeprowadzeniu opinii łącznej.

Skarżąca wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania w całości, względnie o

uchylenie w całości orzeczenia Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi lub Sądowi równorzędnemu, ewentualnie uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przyznanie skarżącej prawa do renty z tytułu wypadku przy pracy oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącej odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie renty wypadkowej, oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącej zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego.

Skarżąca wniosła o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego: „Czy - dla celów uzyskania renty z tytułu wypadku przy pracy - istniejący u ubezpieczonego uszczerbek na zdrowiu, powodujący niezdolność do pracy, musi mieć bezpośredni lub pośredni związek z wypadkiem przy pracy, czy też może on mieć również związek z następstwami wypadku przy pracy i powikłaniami w leczeniu następstw wypadku przy pracy?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o

przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecnictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Warunkiem skuteczności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jest przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, dotychczas nierozstrzygniętego w orzecznictwie lub wymagającego pogłębionej wykładni przepisów prawa. Takim zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, lecz także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Przedstawienie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o merytoryczne rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez sformułowanie problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i powołanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wtedy Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” i to „istotnym” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307).

Powyższych wymagań autor skargi jednak nie spełnił. Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego jednoznacznie wynika, że niezdolność do pracy wskutek wypadku przy pracy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy wypadkowej zachodzi wówczas, gdy niezdolność ta bez przebytego wypadku nie wystąpiłaby. Taki stan rzeczy istnieje niewątpliwie, gdy wypadek przy pracy powoduje uszczerbek na zdrowiu uzasadniający zakwalifikowanie pracownika jako częściowo lub całkowicie niezdolnego do pracy. Odwołująca uległa wypadkowi przy pracy w dniu 27 czerwca 1986 r. Biegli sądowi neurolog, ortopeda, reumatolog oraz biegły z zakresu medycyny pracy zgodnie stwierdzili, że z powodu urazu jakiego wówczas doznała nie można jej uznać za osobę choćby częściowo niezdolną do pracy. Sąd orzekający w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie ma obowiązku dopuszczania dowodów, zwłaszcza z opinii biegłych lekarzy tak długo, aż strona uzyska opinię odpowiadającą jej oczekiwaniom (wyrok Sądu Najwyższego z 19 marca 1997 r. II UKN 45/97, OSNAPIUS 1998 nr 1, poz. 24, wyrok Sądu

Najwyższego z 10 grudnia 1997 r., II UKN 391/97, OSNAPiUS 1998 nr 20, poz. 612). Dlatego opinie te miały zasadnicze znaczenie dla treści zapadłego wyroku.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Wobec niewykazania przez skarżącą istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.